

Vantaan nuorisovaltuuston lausunto kaupungin budjettineuvotteluista vuodelle 2026

Johdatus

Vantaan nuorten tulevaisuus rakentuu päätöksille, joita tehdään juuri nyt. Kaupungin taloudellinen tilanne on haastava ja velkaantuminen tulee näkymään väistämättä siinä, millaisia palveluja ja mahdollisuuksia nuorille voidaan turvata. Budjettipäätökset eivät ole vain numeroita, vaan ne määrittävät millaisia mahdollisuuksia nuorilla on muun muassa opiskella, harrastaa ja osallistua kaupungin kehittämiseen. Nuorisovaltuusto lähestyy budjettia luonnollisesti nuorilähtöisesti, mutta myös siksi, että paremman Vantaan tulevaisuus rakentuu juuri nuorten varaan.

Kasvatus ja oppiminen

Opiskelijoiden hyvinvointi ja oppimisen laatu ovat tärkeitä asioita. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, kannustava ja riittävästi resursoitu, jotta jokainen nuori voi kukoistaa täyteen potentiaaliinsa. Ryhmäkokojen pienentäminen kouluissa parantaa oppimisen laatua merkittävästi, sillä pienemmissä ryhmissä oppilaat saavat enemmän yksilöllistä ohjausta ja voivat keskittyä paremmin. Tämä vähentää myös häiriöitä, jolloin opettajat voivat keskittyä olennaiseen eli opetustyöhön.

Nuorisovaltuuston aloitteesta vakiinnutetut kouluvalmentajat ovat saaneet paljon myönteistä palautetta. Kouluvalmentajat ovat tärkeässä roolissa koulunkäynnin tukemisessa. Toiminnan rahoituksen jatkuminen on tärkeää, jotta sen hyödyt saadaan pysyväksi osaksi kouluja. Kouluja tulee samalla kannustaa kokeilemaan ysin aamuja laajemmin, sillä niiden hyödyt oppimisen ja keskittymisen kannalta ovat kiistattomat.

Nuorten digiriippuvuus huolestuttaa, ja uudet puhelinlait ovat olleet tärkeä askel oikeaan suuntaan. On hyvä, että Vantaa suhtautuu niihin myönteisesti, ja kaupungin tulee tarvittaessa tarjota resursseja välituntitoiminnan kehittämiseen, jotta oppilaiden puhelimen käyttö vähenee entisestään koulupäivän aikana.

Oppimateriaalien digitalisointi on tärkeä osa nykyaikaista koulua, mutta sen toteutus on tehtävä harkiten. Nuorilla on jo entuudestaan merkittävä digitaalinen kuormitus, joten kaupungin tulee ohjata enemmän resursseja perinteisen kirjaoppimisen. On varmistettava, että digitaalinen opetus ei korvaa kokonaan perinteisiä materiaaleja, vaan painetut ja digitaaliset välineet tukevat toisiaan, jotta oppilaat saavat monipuoliset ja kestävät mahdollisuudet tiedon omaksumiseen.

Oppimista tukee myös kouluruoka, johon panostaminen ja monipuolistaminen edistää kasvua ja kehittymistä. Tilastojen valossa Vantaalla kaikissa ikäryhmissä on enemmän kuin valtakunnallisesti niitä, jotka eivät syö koululounasta päivittäin. Koululounas jää vantaalaisilta

nuorilta myös useammin väliin kuin Helsingissä ja Espoossa. Koululounaan väliin jättävien oppilaiden osuus on kasvanut yläkouluissa ja lukioissa viimeisen parin vuoden aikana. Lisäksi oppilaiden kokemukset kouluruoan laadusta, mausta ja riittävydestä ovat Vantaalla kaikissa ikäryhmissä merkittävästi heikompia kuin koko maassa keskimäärin. Panostamalla kouluruoan laatuun, monipuolisuuteen ja ajankohtaan voidaan lisätä nuorten hyvinvointia ja oppimistuloksia.

Oppimisympäristön tulee tukea oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, mikä tarkoittaa myös liikunnan ja ergonomian huomioimista. Varhaiset liikunnalliset rutiinit auttavat nuoria omaksumaan terveellisiä elämäntapoja. Kotien lisäksi on myös koulujen vastuulla varmistaa, että kaikki oppilaat saavat riittävästi liikuntaa riippumatta kodin mahdollisuuksista. Nuorten vapaa-ajan liikuntaharrastus on nykyisin varsin polarisoitunutta: osa liikkuu paljon ja osallistuu aktiivisesti urheiluseuroihin, kun taas toinen osa liikkuu hyvin vähän, riittämättömästi terveyden kannalta. Tutkimukset osoittavat, että liikunnan määrä laskee erityisesti yläkouluiässä, ja nuoret odottavat usein nopeita palkintoja eivätkä aina jaksaa panostaa pitkäjänteisesti liikuntaan.

Siksi koulujen liikunnanopetusta tulee maksimoida ja opetusta kehittää niin, että oppimista toteutuu myös seisten, liikkuen ja ulkotiloissa. Monipuoliset liikuntavälineet, säännölliset tauot ja terveystiedon integrointi osaksi kouluarkea auttavat luomaan pysyviä hyviä rutiineja, jotka tukevat sekä oppimista että nuorten terveyttä pitkällä aikavälillä.

Kaupunkiympäristö

Esteettisyys ja monimuotoinen rakentaminen ovat olennainen osa viihtyisää ja toimivaa kaupunkia. Rakennusten ja kaupunkitilojen suunnittelussa tulee välttää yksitoikkoista, pelkkien laatikoiden kaltaista rakentamista. Vaihtelevat muodot, värit ja monipuolinen ilme lisäävät kaupungin houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä. Esteettisesti monimuotoinen kaupunkisuunnittelu tukee Vantaan vetovoimaa ja kaupunkilaisten viihtyvyyttä. Myös merkittävässä infrastruktuurihankkeissa, kuten ratikkareiteissä, on tärkeää huomioida kaupunkikuvallinen laatu ja ekologisuus. Esimerkiksi vihermattojen hyödyntäminen raitiovaunureiteillä on erinomainen tapa yhdistää kestävyys ja esteettisyys, ja samalla lisätä viihtyisyyttä kaupunkitiloissa.

Liikkumisen edistäminen on keskeinen osa kaupunkisuunnittelua, ja sen rinnalla tulee huolehtia yhteisessä käytössä olevista ulkoliikuntapaikoista. Kuusijärven kaltaiset ulkoliikuntapaikat, ulkosalit ja liikuntaportaat ovat erinomaisia esimerkkejä onnistuneista hankkeista, ja niiden ylläpito ympäri vuoden, myös talvisin, on tärkeää, jotta asukkaat voivat monipuolisesti ympäri vuoden.

Esteettömyys ja vihamielisen arkkitehtuurin kitkeminen ovat olennainen osa viihtyisää kaupunkia. Esteettömyys varmistaa, että kaupunkitilat ovat saavutettavia ja käytettäviä myös liikuntarajoitteisille, vanhuksille ja kaikille, joilla on erityistarpeita liikkumisen tai tilojen käytön suhteen. Kaupunkisuunnittelussa tulee ohjata riittävästi resursseja esteettömyyden toteuttamiseen esimerkiksi kulkureiteissä, kalusteissa ja ulkotiloissa, jotta jokainen voi liikkua ja oleskella turvallisesti ja tasavertaisesti.

Vihamielinen arkkitehtuuri puolestaan tarkoittaa rakenteita ja ratkaisuja, joilla pyritään estämään ihmisten oleskelua julkisissa tiloissa, kuten epämuukavat penkit, piikit ja

keskikäsinajat. Tällaisten ratkaisujen seurauksena kaupunkilaisten mahdollisuudet levätä, tavata ystäviä tai viettää aikaa julkisissa tiloissa vähenevät, ja koko kaupunkiviihtyvyys kärsii. Vihamielinen arkkitehtuuri tekee kaupungista kylmemmän ja vähemmän houkuttelevan, samalla kun se vähentää sosiaalista tasa-arvoa.

Värit ja vaihteleva kalustus – ovat yhtä tärkeitä kuin turvallisuus ja liikkumisen mahdollisuudet.

Innovaatioiden Vantaa

Vantaan taloudellinen tulevaisuus kytkeytyy nuorten luovuuteen, yrittäjähenkisyyteen ja heidän työllistymismahdollisuuksiinsa. Nuorten työttömyys on nousussa, ja kaupungin on puututtava tähän suuntaan ohjaamalla resursseja tehokkaasti nuorten työllistymisen tukemiseen.

Kaupungin tulee edistää nuorten yrittäjyyttä ja innovaatioita konkreettisoin toimin, kuten lisäämällä tietoutta yrittäjyysseteleistä, parantamalla näkyvyyttä nuorisotiloissa ja Wilma-järjestelmässä sekä alentamalla kesäyrittäjyysohjelman ikärajaa 13 vuoteen. Oppimiskampukset ja esimerkiksi Business Vantaa -kaltaiset yhteisöt tarjoavat nuorille mahdollisuuden kehittää ideoitaan, kokeilla uusia konsepteja ja kasvattaa startup-yrityksiä.

Kasvava ja monimuotoinen Vantaa

Kuntien välinen ja kansainvälinen muuttoliike ja väestönkasvu tuovat Vantaalle sekä mahdollisuuksia että haasteita. Mahdollisuuksia ovat esimerkiksi kulttuurinen monimuotoisuus, uudet osaajat ja kansainväliset verkostot, kun taas haasteita liittyy kotoutumiseen, työllisyyteen, alueelliseen eriytymiseen sekä syrjäytymiskierteet.

Kaupungin kehityksessä on huolehdittava siitä, että kasvu kohdistuu tasaisesti eri alueille eikä yksikään kaupunginosa jää jälkeen tai eriydy. Kaupungin on panostettava toimiin, joilla niitetään muuttoliikenteen parhaat puolet. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden huomioiminen kaikessa päätöksenteossa on välttämätöntä, ja syrjinnän vastaista työtä on jatkettava systemaattisesti.

Vantaan tulee myös ylläpitää ja vahvistaa entisestään yhteistyötä monipuolisten eri sidosryhmien, kuten järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen, kanssa, jotta erityisesti maahanmuuttajataustaiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat nuoret tavoitetaan paremmin.

Turvallinen nuoruus

Vantaalla nuoret kokevat valitettavasti edelleen turvattomuuden tunnetta. Turvallisemman Vantaan puolesta on tärkeää jatkaa yhteistyötä poliisiviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa nuorisorikollisuuden ehkäisemiseksi.

Nuorten vaikuttaminen

Vantaalla nuorilla on kansallisesti ja kansainvälisestikin vertaillen hyvät mahdollisuudet osallistua kaupungin päätöksentekoon. Jotta nuorisovaltuusto voisi täysimääräisesti toteuttaa tehtävänsä nuorten aktiivisena edunvalvojana, sen toimintaedellytyksiä on vahvistettava. Budjetin korottaminen mahdollistaisi muun muassa monipuolisempien tapahtumien järjestämisen.

Lisäksi palkkioiden kehittäminen on tärkeää. Aiemmin tänä vuonna tehdyt palkkiokorotukset ovat olleet oikeita askelia eteenpäin, mutta nuorisovaltuustolla on yhä huomattavasti alhaiset palkkiot verrattuna muihin toimielimiin ja vähemmän palkkioon oikeuttavia tehtäviä. Riittävät ja reilusti jaetut resurssit tukevat nuorisovaltuutettujen jaksamista ja motivaatiota.

Vantaan nuorisovaltuuston puolesta,

Vida Amoah

Vantaan nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Vantaalla 8.9.2025

